

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezés 's követválasztás; budapesti napló: ügyvédek állapotja hazánkban, irodalmi újdonságok, játékszínű krónika, Zófia vasgözs megfeneklése 's a't.; Marhaszemle 's baromvivos szüksége minden megyében, a' Morvaországba és Sziléziába érkező magyar vágómarhák be- és áthajtása 's eladása iránti rendszabályok és szemleállomások; tiszántúli egyházkerület közgyűlése; Debreczenben a' tanítási módszer, koldusok; takarékpénztár, 's gazdasági egyesület terv.; czélszerű vélemény a' nemzeti iskolaügyben; ezredi zászlószentelés Zágrábban; ismét szöveget a' haza hitszónokhoz; 's a't.) Amerika (M'Leod vád alól fölmentetvén szabadon bocsátott: 's a't.) Spanyolország (d. Carlos ovása a' zendülési mozgalom ellen; Quiroga y Frias halálra ítéltetett; vélemény a' francia befolyásról; 's a't.) Anglia (a' londoni Tower egy része leégett, 's a't.) Franciaország (vélemény Guizotról; 's a't.) Külföldi elegyhir. Gabonaár. —

Magyarország és Erdély.

Ő es. kir. fels. az Olthajózási vállalat fölsegéllésére 4,000 pengő forintot méltóztatott a' kamrai pénztárból ajándékozni.

A' nagy m. erd. udv. kancellaria néh. Sternheim József helyébe, ugyanottani fogalmazóvá, kancellariai írnok Schuster Dánielt nevezte ki.

(Követválasztás.) Segesvárszék országgyűlési követekké: Müller Károly tanácsnok és Schvarz János aljegyzőt választotta meg E. H.

Budapesti napló. (Ügyvédek. Vége.) Nem tűntetheti ki magát az ügyvéd sehol sem annyira, mint büntető-pörökben; 's még is milly egy kaptára ütött védelemiratok valának szemlélhetők addig, míg ama foglalatosság-ra: „emberleletet védni“ hideg kötelesség siket hangja nógatott, tudhatja az, ki egy pár fenytőpört olvasott. Az 1836: 13 t.czikk saját felpörösséggel ruházván föl a' pórt, ügyészi pártfogás alól fölmenté, 's helyesen; mert míg ez által egy felől módot szolgáltatott, hogy dolgát öntetszése szerint 's tökéletesben végezze, másfelől személye 's élete becsét nevelé, és így öregbíté azok tekintetét is, kik nemesak vagyont és jogot, de személyt 's életet is ótalmaznak. És így már 2) felette nevelé az ügyvédek tekintetét, ha a' pörlekedés királt büntetési ügyeknél szóval és nyilványosan történhetnék. Olyan a' nyilványosság, mint meleg a' tenyészésre. Tolúlva a' sokaság a' törvénykezési helyre, hogy híres szónokot halljon, mint sereglik színházba remek művészt esodálandó; az ügyvédek működése vita, közvélemény és esodátat tárgya lenne, mint a' művészeké. Lelkes beszédök, mint hitszónoké, mindent inditna, hogy vétket kerüljön, erényt kedveljen. Hol nyilványosság nincs, ott a' perhuzás-halasztásnak 's netalán kedvetlen ítéletnek mindig az ügyvéd oka, mert a' felek csak azokkal vannak közvetlen érintkezésben, nem ismerők a' törvény és pörlekedés hiányait. Ellenben hol nyilványosság honol, ott a' fél maga tanuja ügyésze működéseinek és szorgalmának; látja, hogy a' másik is mint követ el mindent, ügyét igaz színben kitüntetendő; 's meggyőződhetik, milly nehéz a' bírónak bonyolulások alkalmikor a' jog's igazság ösvényét megtalálni; tapasztalja, hogy ügye lassu menetelének sem bíró, sem ügyvéd, hanem a' dolog természeté az oka, 's így ügyvédére nem hogy neheztelne, sőt iránta háladatos. De a' nyilványosságnak még más jó oldala is van. Általa jeles bírás 's ügyvédek képeztetnek; ez uton érné el az ügyvédkar is ama' szép helyzetet, miszerint a' nép jogra 's kötelességeire oktató, a' törvénykezés módja tökéletesítendő; a' jogtan mindinkább szélesbülne, népszerűvé lenne 's egyenvonalban lejtene a' népmiveltséggel. Nyilványosság esetében minden pör, különféle jogszabály, bizonyítás 's eljárás módok, mi előforduló esetekre - alkalmazzással van összekötve, háromszoros előadása. A' törvény szabályit mindegyik fél, részire kedvezőleg igyekszik felhozni; a' bíró pedig a' valót az alaptalantól megkülönböztetni 's mennyire embertől várhatni, az igazságot tisztába hozni. Hogy illy módon sokkal könnyebb 's gyönyörűbb a' tanulás is, mint száraz elméleti előadások után, kik átláthatja 's b. Ezeknél fogvást arra sem adatként alkalom, hogy a' bíró az ügyvédet, mint minap egy pestmegyei becsületbeli *) esküttön, legazemberezné és „szemtelen, semmirevaló“ czimkkel illetés mellett hajdu általi kilöketéssel fenyegetné. — A' pesti ügyvédek, czélszerű javításokat teendők, már tartának egy pár ülést, minek eredménye, előkészületekkel foglalkozás. Hogy ebből egyedáruságot üző czéh keletkezne? azt még csak gyanítani is vakmerőség korunk fölvilágultságához közelgő szakában; ez annyit tenne, mint czélszerű haladást 's miveltséget tagadni meg egy testületől, mellynek sok kitünő tagja szeret haladni. Az ügyvédi gyűlések alkalmikor szövegre került eszmék közül csak kettőt fogok itt fel: a' *casinót* és *segélyintézetet*. Ohajtnám, hogy sehol több casino egynél ne lenne. Hadd roska-doza mindinkább azon fal, mit születés, rang's t. eféle vont ember és társa közé; vajha annyira érnék már meg, hogy mindenkit nem szak és osztály, hanem miveltség után ítélnék, 's ne éreztetnők senkivel a' vaktörténet vagy szeszélyes szerencse jó vagy bal következtetést! ezer száj magasztalja az egyformaságot 's ennek dicsérete oly édespedve foly ajkáról, hogy szikla repedne hegy ormairól; mégis e' hősek közül nem egykettő következtetlen magához, nem egykettő homlokán ül türelmetlenség bélyege, mit uralkodni vágyás 's némi zsarnok-szomj ütött oda. Így hát ügyvédi casinónak — melly szak-különböztetést volna maga után — még akkor sem lennék barátja, ha az, ügyvédképező intézetté alakulna. Nem képezi ki a' fiatal ügyvédet, mint ügyvédet, semmi jobban a' főnökök mellett gyakorlatnál, 's én nem képelek oly szivtelen főnököt, ki segédje kétkezesít el ne osztatná, azt szövényesb esetben ne utasítá; mert hiszen, ugy is csak ezen remény fűszerezi a' száraz kenyeret, mi a' segédi fizetésből kitelik. 'S vajjon gondoljuk é, hogy a' főnöke örökös sarkalása miatt napestig fut károkozó segéd még majd törvényes vitatkozásokra is ér? vagy épen azoknak, kik képeztetendők, lesz é módjok, hogy részvényesek lehessenek 's b. *Nincs, okszerűleg, nem is lehet más feladata ez ügyvédi gyűléseknek a' pörök rendesebb kezelési módjok 's ítélet alá bocsátatásuk körüli vizsgálások korlátoztatása mellett, mint egy segélyintézet* alapi-

tása elnyomorodott ügyvédek vagy ezek nejei 's gyermekeik számára. Adjuk ide azt, mit casino-szállásra, tisztviselők 's b. fizetésire fordítanak, ez mindjárt szép összevetet teend. Mi pedig politikai állásunkat illeti, arra nézve legyünk azon jó reményben, hogy honunk, hol személy 's vagyonbátorság létezik, meg fogja érteni e' tekintetben is a' kor szózatát. — Fényes Elek *Magyarország geographiájának*, melly 1840b. hat kötetben egészen megjelent, első kötetét második javított és bővített kiadásban a' sajtót elhagyta, 's Trattner-Károlyi könyvnyomó intézetében megszerezhető. *Magyarország statisztikája* pedig ugyancsak F. E.-től már *nyomatás alatt van*. Így kérjük igazítottani mult előtti Naplónk e' tárgybeli közleményét. Holnap fog tartatni a' városi nagy tancezteremben a' pesti ref. paplak javára tervezett álarozos bál sorshuzással összekötve; ikervárosink lakosai 's a' vásári községet e' kedves élvezetre nemesak a' kedvező játékterv, de Strausz működése is édesgetheti. — 87dik számunkbeli Naplónkban érintett irodalmi második furesaságot a' Pesther Tageblatt nem hagyá szó nélkül; de mivel Sz. szerénytelen válasza nem annyira az ügyet, mint esekély személyemet érdeklé, annak elősorolásával olvasóinkat nem terhelem; Sz. nek pedig megsugom, hogy felekezete gyűlöletes szokásával más-szor az irodalmi világot ne aljassítsa 's azt megfordítandó köpenyegével együtt kobja a' zs. — piaczon. — A' napokban a' megyei börtönben egy rab magát föl akasztá. — A' közlemények és társapjai már majd két hét óta hallgatnak. Né-meltyek a' szerkesztő betegségét, mások mást okolnak; 's a' lap tulajdonos még egy szóval sem világosítá fel akár igazolólá akár egyébképen e' dolog felől a' közönséget. A' „Nemzeti Almanach“ már megjelent 's 10 aczélmetzvényvel öt pgó fr. kapható Eggenberger József és fia pesti könyvboltjában. — Gorove István „Nemzetiség, jelenünk szempontjából“ velős értekezése Heckenastual már kapható. A' lelkes író e' munkájáról jövő alkalommal többet. — Szinte most jelent meg Vajdától „Dalhon“ 3ik füzet, ára 1fr. 12 kr. p.p., és a' Szinműtár 26ik füzeté: „Nő és királyné“, eredeti történeti dráma 3 felv., Eördegh Istvántól; a' 27ik és 28ik füzet még ez évben fog megjelenni 's mindkettő eredeti újdonságot hozand. — Mult vasárnapon a' tudom. egyetemi ifjuság nyomtatásban elosztott magyar énekeket zenge már szentegyházában. — Zófia vasgözs tegnapelőtt délelőtti tíz órájában Püspökinél Pozsonyutól egy órányira vizalatt lappangó czölöpbé ütközvén meglukadt 's néhány percz alatt néhány lábnyira vízzel megtelvé a' szerencsére ott nem mély Dunaágyban megfeneklett 's 126 öszszes utasít sérelem nélkül Nádor gözös szállította rendeltetési helyökre. 'S így semmi életveszély nem történt. Ez eset is mutatja milly bajos szabályozatlan, tisztítatlan medrű folyamon még vasgözssel is hajózni, főleg oly esekély 's alacsony vizállásnál, mint épen most Dunánké Gönyő felett. — Nemzeti szinpadunkon f. hó 5kén adaték „Miezbán esaládja“, dráma 4 felv. Szigligetitől; 6án „Büvös vadász“ dalj. 4 felv., 7kén „Garabonczás diák“ bohózat 3 felv.; 8kán „Dávid“ dráma 4 felv. Szigligetitől; 9én bérszünnettel Erkel karmester javára „Bátori Mária“ dalj. 2 felv.; 10kén „Saint Georges lovag“ dráma 3 felv.; 11én „Lázár a' pásztor“ dráma 5 felv. — Varga Soma.

(*Marha-szemle.*) Küszöbnél a' tél, mikor istállóba szorul a' marha, nyomorult büzös helyzetében és sovány táplálék mellett dögre pesved, tavaszkor kapósabb levén áruba bocsátatik, vagy mezőre hajtatik, és így gulyát, esordát fertőztet egy pár rozsz barom, miből marhadög keletkezik; 's ilyenkor mennyi kár a' hússal élők egészségökben, a' kereskedők számadásaikban, a' földmívelők hátramaradásaikban, közmunkákban, adóban! Azért igen üdvös a' n. H. tanácsnak azon intézvénye, melly szerint országszerte a' téli istállózás előtt és után a' tisztí orvos és illető szolgabíró egyenként köteles szemlére venni helységenként a' marhát 's a' netalán gyanusakat és betegeket elkülönözni minden ragály eltávolítására. Üdvös kétségtelenül az intézvény, 's annak idején adatik is erről a' közgyűlésekben jelentés; csak hogy — valljuk meg őszintén — a' marhavizsgálat sokszor elmarad, vagy a' falu bírása (a' harangöntéshez értő hajdu) kérdeztetik meg: nincs é dög helységében, és szerinte készül a' tisztí jelentés. E' tisztí hanyagságnak következtetése igen kártékony, csak hogy — legyünk ismét igazságosak — szolgabíráinkon tömérdek a' teher: a' szóbeli perek, segedelem-kéregetések, országgyűlési ajánlatok és költéségek, úgy az adónak behajtása is az izgatag korszellem mindennemű 's napról napra növekedő mozgalmai mellett, úgy, hogy felszeg eljárásaikkal meg kell elégednünk, miglen a' törvényhozó test bölcsen nem rendelkezik eziránt, 's külön álló rendőrséget nem létesít. De ha nyer is időt az orvos és szolgabíró a' marhaszemlére, van é falunként az elválasztandó marha számára istálló? Sok helyen a' szép ígélet adományt vár, de még több helyen ígéletet sem nyerhetni az illető földesuraktól, hova tehát a' gyanús és beteg marhakkal? — Igen kívánatos, hogy teljes szigorral lépjünk fel ez ügyben. Ha különben nem lehet, paraszt kézzel minden helység elkerülhetlenül szorítottassék illy vesztelő-és kór-istálló-emelésre, azonfölül vármegyénként baromvivosok kívántatnának, kik egyszersmind a' szerfölött hanyatló marhanemesítésre ügyelni köteleztetnének, mert hiszen a' marha, gazdaságunknak egyik fő ága, a' baromvivosok tartását meghozná kamattal a' következtet, 's így adózóink legkevesbet sem vesztenének. Hanyagságunk nagy az orvosok iránt, nyersen követeljük, hogy az orvos ember és marha körül, éjjel és nappal egyiránt szolgáljon, pedig

*) E' tény a' megyének följelenteték 's reménylhetni hogy a' ns megye a' tanuvalloások terhelő voltához képest legalább egy pár komoly szóban kifejtendő a' becsület eszméje iránti véleményét. —

uraim! nem de gondot, szemeltartást kíván a nyavalygó, és egyszerre több, néha sok is a beteg, és szabad-e ilyenkor az orvosnak marha miatt embereit mellőzni? pedig ősszel, tavasszal dühöng legkivált a láz, 's ugyan ősszel, tavasszal főleg a marhaszemle ideje is. Kérdezzük meg a gazdasági egyesületet, e gazdaságunk hiányait és kívánatait legvilágosabban átlátó, valamint jólétünket tetteleg szíven viselő testületet, 's kétségkívül hön ajánlandja a megyei baromrovosttartást, ki egyszermind a korszellem szerinti baromkinzás elleni, és baromnemesítésre ügyelő rendőr lehetne. Kormányunk atyailag gondoskodék, hogy külföldről, akár a török birodalomból, akár Gallicziából beteg marha hozzánk ne férhessen, határszéli vizsgálatokat és veszteglő-helyeket rendelvén, és országos baromrovosokat tartván, és rendőri valamint orvosi rendelkezéseket törvényhatóságoként tevének. Ezek következtiben valamint kötelességünkben, úgy érdekünkben is áll egészségünk 's kivált országos oecónomiánk tekintetéből a felsőbb rendelkezéseket és így a marhaszemlét is szigorúan véghez hajtani. E nélkül különösen marha-kereskedésünkre nézve hitelünkben nagy sebet szenvedünk. Lám már Morva-Szilézia határainál is gátot szült a magyar marha egészségének rossz hitele, melly a következő kormányrendeletből kitünő, mellyet is hasznos lesz gazdáinkkal és kereskedőinkkel közölni: „26886. A Morvaországba és Sziléziába érkező magyar vágómarhák be- és áthajtása, valamint eladása iránti rendszabályok: Mivel a cs. kir. egyesült udvari kancellaria az 1829-től 1839-ig lefolyt 10 év alatt, a mezeigazda jólétét aláásó marhavésznek a Gallicziából érkező vágómarhákali behozatalát gátló rendelkezéseket, mult évi febr. 28-án 4298 szám alatt kelt parancsa által azt méltóztatott határozni, hogy mivel azon ragálnak magyarországból behozatalától is tarthatni, az onnét jövő marhára nézve szinte szemleállomások állíttassanak; 's mivel főleg a magyarországi határszéli marhakereskedés a legnagyobb figyelemre méltó; azért a cs. kir. kormányzék elhatározá Magyarországra felé köv. állomásokon vágó-marhaszemle-biztonságokat felállítani, és pedig a brüni kerületben: Lundenburgon és Gödingen; a hradischi kerületben: Straszniczon, Wesselin, Magyarbródon, Bojkowiczon, Brumow melletti Bilniczen, Klobaukon, Wsetin, Wisoviczon, 's Hradischen; a prerai kerületben: Friedlandon, és Roznaun; — a tescheni kerületben: Jablunkán. A Magyarországból a határszélre megérkező minden vágómarhahajtást, valamint egyes marhákat is, a cs. kir. vámtisztviselők — ha a marhák tulajdonosa vagy hajtója szabályszerű utilevéllal — a Magyarországon, főképe pedig a határos megyékben kiutott marhavész eseteiben pedig a behajtandó vágómarhára nézve kiadott egészségi bizonyítvánnyal is, mellyben kitenni szükséges: hogy a marha egészséges, 's oly helyen, hol marhavész uralkodik, sem nem vételet sem át nem hajtott — ellátva vagyon, azon uthoz, mellyen a marhahajtás történeudik, legközelebb fekvő szemlebiztonsághoz kelle utasítani. A fent kitétt igazolások nélküli marhahajtások már a határszélnél vissza fognak utasíttatni. A mennyiben mindazáltal a marhavész Magyarországon nagyobb kiterjedésben lenne, 's a hozzóképest a marhahajtás általi nagyobb veszélytől tartani lehetne; az illető kerületi hivatalra bizatik szükséghez képest szorosab ovó-rendeléseket, azoknak a cs. kir. kormányzék-nél egyuttal bejelentése, 's a szomszéd cs. kir. kerületi tisztviselőkkel 's magyar vármegyékkel közlése mellett, tenni. Ezen szemlebiztonságnak kötelességében álland, úgy, mint a Gallicziából hajtandó vágómarhára nézve, az 1839-ki nov. 6-án 26380 szám alatt kelt kormányzék-i körlevél rendel, minden marhadarabot, szoros felelet 's elmulasztás esetében elengedhetlen fenyték terhe alatt, szigorúan megvizsgálni, 's a hajtást, ha csak egyetlen egy beteg marha találtatnék is benne, azonnal visszataroztatni, 's csupán akkor tovább menetelét megengedni, ha 24 óra lefolyta után ismételt oly szigorú vizsgálatban egy beteg marha sem mutatkoznék, 's ha az előbbi napon betegnek ismert marha, terjedő betegségnek semmi további jeleit nem árulja el. A tovább menetelre engedelmet nyert hajtásnak tartozik az egészségi szemlebiztonság, melly mint a többi szemlebiztonság is, minden tisztí eljárást ingyen teend, egészséglevelet szinte ingyen a gallicziai marha-hajtásokra nézve rendelt minta szerint kiadni 's melléje a tovább utalványt, mellytől semmi önkényes eltérés egy általján meg nem engedhető, oly módon csatolni: hogy a hajtás, ha rendeltetési helye nagyobb távolságra esik, az utjában legközelebb fekvő állomáshoz, mellyen politikai helyhatóság vagyon, igazíttassék; ezen hatóság az egész hajtást ufolag megvizsgálván 's mind erre, mind a tovább utasításra nézve, tisztében a fent írt módon járandván el. Ha azonban a hajtásnak az 1839 nov. 6-án 26380 szám alatt kelt körlevél 4dik §ban kijelölt irány vagyon kitüve, úgy az ott nevezett szemlebiztonsághoz kell utasítani, a mondott körlevélben meghatározott hajtás-utat szoroson követvén. Egyébiránt rendeltek: hogy általján Magyarországból jövő minden vágó-marhahajtásra nézve, a mint azok a határvonalat átlépek, a többször említett kormányzék-i körlevélben, az 1840-ki mart. 30-án 8882 szám alatt pótlólag kiadott rendeletben foglalt utasítások, valamint azok áthágására 's elmulasztására nézve ott megirt tisztí eljárások 's fenytékek alkalmaztassanak. Ezen körrendelet tartalmában 1841-ki sept. 1-jén lép erőbe. Brünuban 1841 jul. 5-én. Ugarte Aloiz gróf morva-sziléziai kormányzó, Schöbl Agoston cs. kir. morva-sziléziai kormányzék-i tanácsnok. (P. H.) Szolgáljon ez is ösztönül a marhaszemle szigorú megtartására, 's kivált kedveltesse meg velünk azon eszmét, hogy különálló rendőrség szükség, valamint vármegyénkenti baromrovos. Mi nagy hasznot ígér, azt forrón öleljük. Esztergom vgye f. hó 29-ére hirdete közgyűlést. Esztergami (Nemzeti iskolaügy) A nemzeti iskolák tárgyában köv. czélszerű vélemény*) ad alulirt az illető megyei küldöttségnek, melly országos pártoltatásra teljesen méltó: Tek. küldöttség! A küldöttségnek f. h. 28-án ns Zemplény vgye lelkes, és a haza javát gyors lépésekkel előmozdítani törekvő Rdei eléggé nem magasztalható határozása következtiben hozzám intézett fölszólítá-

sára ezennel fájdalmas szívvel csak azt válaszolhatom, hogy a pástorságom alatt levő 's t. Zemplény vgyében helyezett Inócz és Orosz-Bisztra helységekben, mellyek lakosai mind egyesült oroszok, rendes nemzeti iskola nem létezik; mikép lehessen pedig e bajon segíteni 's legszegényebb helységben is nemzeti iskolát létesíteni? csekély véleményem következendőkben öszpontosul: 1) Minden földesuraság tartozzék az iskolai épületre helyet, anyagot, és mesterembereket adni; a kézimunkák terhet pedig viselje a község, ugyanazért országgyűlésileg hozassék arról törvény, hogy így a nemzeti iskolák nemcsak egy megyében, de egész országban egyszerre terjedjenek; valamint: 2) Alkottassék arról is törvény, hogy a nemzetnek legyen pénztára — Nemzeti iskolák pénztára nevezet alatt — melly pénztárba minden házassaladó akár nemes akár nemtelen tartozzék fizetni p. o. egy váltó for., ugyszinte minden szülött gyermekért a szülék tartozzanak fizetni egy váltó forintot; miután pedig Magyarország 's hozzá csatolt részeiben évenként legalább 240 ezer személy öszszeházassodik 's legalább 260 ezer születik, mindjárt első évben a nemzeti pénztárnak lenne 500 ezer vftja, minek évi kamatja 30 ezer fut: és így 50 év múlva, ide nem számítván a kamatokat, a nemzeti pénztárnak lenne 25 millió vftja, ezen kis terhelletéssel begyűlt summa kamatjából kitelnek minden helységben a tanítói fizetés. 3) Minekutána a nemzetnek pénze lesz: első gondja legyen arra, hogy hazánk több részeiben tanítókat képező intézetek állíttassanak. 3) A házassági és keresztelési adóbul begyűlendő pénzt a lelkészek beszédhetik, azt minden év végén a matricularis kivonatokkal az illető megyéknek általadhatják; a megyék pedig országgyűlésileg kinevezendő és egyedül a nemzeti iskolák rendszeresítésével foglalkozandó választmányak által küldhetik; hogy pedig 5) A pénzkezelésben semmi csalfaság ne történjék, és az maga czéljára fordíttassék, a kinevezendő választmány minden országgyűléskor a bevett és miképen 's mire kiadott pénzről a nemzet képviselőinek számolni tartozzék; ugyanazért, hogy ez mentül-előbb mehessen teljesedésbe, szükséges: 6) Hogy t. Zemplény vgye ezen tárgyat mind ön követeli által a jövő országgyűlésen pendítse meg, mind pedig a többi ns megyét 's törvényhatóságot annak pártolására szólítsa fel: mert midön minden igaz hazafi forró ohajtása, hogy a nemzet, mellynek édes hazánkban úgy szólván 1/10 ed része eddig parlagon hever, polgárisuljon 's maga kötelességét, mellyel istenének, hazájának, királyának, feljebbvalójának, magának, családjának, szóval minden embertársának tartozik, tudja 's azt tudván annak teljesítésére akarattja legyen 's ezen akarat ne valami félelemből, hanem a haza és a törvény tiszta szeretetéből származzék, szükséges: hogy minden helységben rendes tanító legyen, mert némely helységekben iskolákat állítani, a többit pedig abban hagyni, — pedig úgy lesz, ha országosan nem intézkedünk, 's kötelező törvényt nem hozunk! — az egész nemzet boldogságára annyit tesz, mint az egészen beteg testnek egyik tagját gyógyítani, a másikat pedig elhanyagolva az egészségét elmeteszni, 's így az egész testet megcsontítani! — — — Méltóztatassék ugyanazért a küldöttség ezen csekély, de hazafi szívből származott véleményemet, melly ugyan sok előtt, kik rögtön mindent akarnának tenni, semminek, vagy legalább lassunak látszik; de még is mivel alapos kiszámításon épül, nem egészen megvetendő, figyelembe venni 's azt a t. vgye nagy lelkű Rdei vel közölni; részemről nagyon boldognak tartandom magamat, ha e vélemény által legalább tárgyat szolgálthattam gondolkodásra. Váralján sz. Jakab hava 30-án Hrabár István váraljai lelkész, 's t. Ung vármegye táblabírája. —

Zágrában f. é. oct. 11-én Gollner b. 18 sz. ns magyar ezrede két új zászló-szentelés ünnepét tartá, mellynek megünnelésére nemcsak a helybeli első zászlóalj, hanem a Károlyvárosban tanyázó második zászlóalj is megjelent. Ezen egyházi szertartást számos vendég diszesíté jelenlétével. Egyik zászlónak Lichtenstein Al. hgné szül. Fürstenberg, másiknak Eszterházy hgné szül. Lichtenstein hgaszszony keresztanyja 's helyettesük Montholand Aloizia ezredesné vala. A katonaság 9 óra előtt kiállván a káptalan-terre Nugent gr. horvátországi katonai kormányzó ur fényes katonai kísérettel, mellyet a száva-szabályozás végett ide küldött travniki bimbasa is nevelt, a székesegyházba ment, hol m. Schrott József zágrábi nprépost 's belgrádi püspök tartá a nagy misét, a zászlókat pedig nm. Haulik György zágrábmegyei püspök 's a báni tábla helyettese sziveskedett fölszentelni. Erre következett a nagytemplom kivül a szegbeverés a zászlókba, mellyet ő exja kezdé meg. A két zászlóalji négyszeg közepett Vahtarits János káptalanbeli ur, ki jótékonyágát 's vendégszeretetét minden alkalommal minden néposztály, de különösen a tanuló ifjuság és katonaság iránt nagylelkűen kitünteti, német 's horvát, Szegh Pál pedig magyar beszédet monda, Montholand Péter ezredes ur pedig rövid beszéde után a ns ezrednek a zászlókat átadá, mire a Tedeum és áldás - adással az ünneplésnek vége szakadt. Püspök ő ex. a tisztikart gazdagon megvendéglé, poharak ürítették fels. fejedelmünkért, 's az egész uralkodó házért. Estve a tisztikar tánczvigalmat adott, mellyen több, mint 800 vendég megjelent. A katonaság közt ő exja 100 for. p.p. volt kegyes kiosztatni, m. Schrott József püspök ur pedig 25 ft. Vahtarits katonok ur 10, Busán nyugalmazott alezredes 's kamarás ur pedig 6 akó bort ajándékozni, mikért is a ns ezred aláztos köszönetét jelenti. Közli Szegh Pál ezredi lelkész.

Debreczen oct. fogytán. Az oct. 8-án kezdődött tisztántuli egyházkerület közgyűlése érdekes tárgyai voltak, mint már érintök, első napon a püspökségre választandó férfiakrólbejött szavazatok felbontása. A szavazatok öszvege 555 volt, 's ebből 492 a volt főjegyzőre esvén, mindnyájunk öröme, t. Szoboszlai Pap Istv. ur lett ezen egyházkerület főpásztora. A beavatás szinte a botránykozásig egyszerű volt. A megválasztott püspök, a mintegy 40 személyből álló gyülekezet előtt föleskettetvén, letérdelt 's minden esperes jobbát fejére tevén, egy imádságmondással megáldották 's vele egymásután kezelt fogtak. Ennyiből állott az egész fölszentelés. Ez okon a köv. napi gyűlésen indítvány tétetett, hogy ezután lehető esetben a püspök-szentelés nagyobb nyilvánosság

*) Illy korszéri véleménynek, bárkítul származzék, nemzeti, sőt emberiségi ügyben mindig örömmel társák lapjaink. A szerk.

's hozzá illő ünnepélyel végeztessék. Megállapított tovább: hogy ezután a generalisnotarius: egyházkerületi főjegyzőnek iratik's némi balhiedelem eltávolítására kimondatott: hogy a főjegyző ne tekintessék úgy, mint a' kinek hivatalánál fogva meg kellene mulhatlanul püspökké választatnia; sőt e' hivatal semmi, a' többi papság fölébe emelő rangot nem ad. — A' közelebbi pesti convent jegyzőkönyve felolvastatván ennek az unio iránt tett lépései helyeseltettek 's ezen superintendia továbbra is megmaradt azon akaratja mellett, hogy kettős elnök legyen, annyival inkább, mivel ezen, az egész egyházi kormány szerkezetében élő intézvénynek itt is leendő létesítése ellen nem szökött a' többi superintendia'sesupán utasításihiány miatt kívánták elhalasztani. — Végre küldöttség nevezetett ki, hogy a' mostani tanítás 's tanulmányi módszernél jobbnak létesítése iránt készítsen tervet. — Vasárnap, oct. 10kén tartatott az egyházkerület részéről minden ezen kerülethez tartozó egyházban az elhunyt superintendensnek a' végtisztelet; Debreczenben most már, — mivel a' temetésekor volt illy ünnepély a' köztemplomban, — csak a' collegiumi imaházban az egyházkerületi előjáróság jelenlétével. — Mindnyájan feszült várakozással vagyunk, mit fog gyümölesözni az olly ismeretekkel 's világi és tudományos tapintattal dús új püspök főpásztorokodása, kivált a' sok tekintetben lajhár módra, vagy épen nem is, haladó collegiumi tanítási módszerre, mint szinte a' falusi iskolák 's tanítványok jobban rendezésére nézve. Minap valaki az Athenaeumban azt kérdezte: hogy a' debreczeni collegiumban micsoda elvek szerint tanítják a' magyar nyelvtant? Aligha elhiszi az olvasó, ha azt mondom, hogy egy a' régi debreczeni grammatika nyomán készült ismét avult rövid nyelvtan szerint, mellyben a' mai sokkal határozottabb nyelvtani elvekhez szabva legkevesebb javítás sem tétetett mind ez időig. De nemcsak ez, hanem minden iskolai könyv olly elkopott régiség, melly várton várja a' könyörülő urnak újra vagy is *jobbra változó* kezeit 's akaratját: 's mi legtöbb, szinte gúnyául a' magyar nyelvtanban történt általános haladásnak, ezek mainapig is a' születésükkor használt helyesírással nyomtatnak! — De mi iskoláinkkal minden részben így vagyunk, csak a' feledésnek tanulunk, semmivel vesztegetjük el korunk legszebb szakát, 's ha valamit csakugyan tudni akarunk, azt iskolán kívül, magányos szorgalommal kell megtanulni. — Már csak hirében él a' néhány boldogult elnökségnek azon indítványa 's végzése, hogy mindenféle iskolai könyvek újra dolgoztassanak, sőt némileg ujonnan készíttessenek. Akkor ki-oztaték úgy hallom: hogy ki mellyik vagy millyen iskolai könyvet készítsen, és találkozott néhány egyed, ki elég elszánt volt a' megbízatást teljesíteni. Ezen terv azonban azóta *feledés homályába merült*: 's a' kidolgozott munkák már elrothadhattak, vagy legalább elavulhattak. Ennyi elég ezúttal a' mult szomorú emlékei közül. De most bizton remélljük, hogy a' kettős, teljes életerőmagas lelki tehetség és mély pályaismerettel megáldott 's diszlo elnökség minél előbb hathatósan fog iparkodni a' mult szomorú emlékeit friss életteljes intézvényei 's javításival elfelejtetni 's a' haladási pályán olly igen előre siető két dunai egyházkerületet, nemesak elérni, sőt nagyobb anyagi erejénél fogva azokat maga mögött hagyni is ügyekezendik. — Minap Debreczenben érkezvén, szomorú látványt lák valék szemlélője. T. i. a' főutcát 's piacot a' rendőrségi-hivatal ki akárvan sepretni, ezt a' legkölségele- nebbül vevé eszközésbe. Nevezetesen Debreczen piacán igen sok kóbor egész éven keresztül munkátlannal lopja át az Isten munkára teremtett napjait; ezeknek alakjok a' legförtelmebb olasz Lazarionénál is undokabb; öltözetök öszszefü- zött rongyokból áll, kinézésök undorító, mert a' legaljabb bujakósággal teljes örömléányok 's kis koruktól kezdve illy életet üző férfiakból állnak ezen lazaronik; lakhelyök a' várost környező szemétdombok, városban pedig az ujonan épülő házak (mivel itt egy házat három négy évig szoktak építeni) élelmök lopás 's a' t. Az illy csavargókat, mint egyébkor úgy ezúttal is a' kapitányi hivatal öszszehajtatá 's velök minden kölség nélkül separteté ki az utcázt; mert így leg- alább dolgoznak valamit. De midőn ezen csavargó zsebelőket egész undoksá- gunkban megpillantja az ember 's látja, hogy közülök sok, még gyermek, idővel a' legügyesebb zsebelővé növekedendő: sajnálkodva és szörnyűködve gondolja el: hogy a' nagy Debreczen nem birna-e meg egy dolgoztató intézetet állítani, hol ezen ronda lazaronik, minden csavargó 's a' kivált szombat napon véget- lenül zaklató koldus sereg, a' szép napot legalább annyi a' mennyi munkával él- lenék át; mert bármilly jótékonynak lássék is a' városban kívüli koldustelep, az úgy nevezett ispotály, hol a' koldusok néhány nagy épületben, felvigyázás alatt u- gyan, de minden rendes munka nélkül élnek, — a' jótékony adományát mostani állapotban a' legvastagabb elromlottságot nyújtó iskolává változtatják. De most legyen elég ennyi e' szomorú képről; nem szölok, millyen férfira vala bizva azon ispotályi vagy elnyomorultak intézetére való felügyelés: csak azt em- litem meg, hogy már több mint két év óta forog szóban az utczai koldulás eltör- lése, egy dolgoztató intézet létesítése (hol véleményem szerint, külön rabdol- goztató ház is készülhetne) 's bár az anyagi erő nem hiányzanék 's a' kiküldött választmány tervét elkészítve már rég be is adta, mindazáltal e' tervet more consveto a' többi terv közé tevék pihenni! Ha ez így nem menne, úgy öröm- mel jelenthetném, hogy most egy takarékpénztár *terve forog szóban*. Ugy hal- lom, a' régibb casinoi egyesület *gazdasági- egyesületté* ügyekszik alakulni; és pedig úgy, hogy az eddigi olvasási 's társalkodási intézvényeit megtartván, míg a' gazdálkodást ez oldalról elméletileg, más felől egy példány-gazdaság létesítésével gyakorlatilag is mivelné iparkodik. Ugy hiszem ezen terv létesíté- sén minden józan debreczeni lakos ügyekezni fog. Különbön általános a' pa- nasz, hogy a' mezei rendőrségi-törvény még legkevesebb sem lépett életbe, 's úgy látszik, semmit sem tudnak fölé. A' gazdagabb most is csak olly idő előtt 's olly büntetetlenül pocsékolja el más szántóföldjét, kászálóját, 's olly keveset törődik a' tilalom idejével, mint a' mezeirendőrségi törvény nem léte előtt. — A' betáblázási-könyvvel öszszekötendő *földkönyv* sem lépett még életbe. — Az olvasók már tudják, hogy a' sept. 23kai bihari évnegyedes gyűlést a' főisp. he- lyettes, mivel kívánatára a' Rdek most hatalmasb része nem hajlott, 's miután

mind két oldal egymást jól lepiszkolta, — a' tömérdek munka ellenére minden eredvény nélkül eloszlata, mi által főképe a' szüretre nézve nagy zavar keletke- zett — Vajjon jól van é ez így, hogy a' köz dolgok rendes folyama szokott mene- teléből egészen kiforgattatik!? vajjon az adózó népnek nyugtatványos lovai által a' közgyűlésre hasztalanul tett beszállítás árát ki fogja megtéríteni 's a' t. ?

(Ismét a' haza hitszónokhoz.) Az olvasmány, mi lelkünknek élemény, mit örömmel forgatunk, szeretnők ha szakadatlanul tartana; 's megállunk szebb pont- jainál azokat újra meg újra olvasandók, mint gangeszmelléki ájtatos zárándok az üdv folyamának virágpártjain annak szent esőpjeit szörpölendő. Így miután van szerencsém tudni a' jul. 10kei Jelenkorból, hogy szózatomat csak örömmel olva- sák önök tiszt. tudós hitszónok urak! bátorságot veszek magamnak csupa jószí- vűségből, hogy t. i. legyen mit örömmel olvasniok — ahoz még néhány szót ra- gasztani. Vajha újra olly kedves olvasmányt nyújthatnók Tiszteletdőségeknek! Ez nekem magasztos érzemény. a' honnak pedig és egyháznak üdv és boldogság leendne. Hallják meg tehát az igét, mit olly hittel és bizodalommal mondok, hogy annak önök nemesak hallóji, de — a' biblia szent parancsa szerint — cselek- vőji is leendenek. — Minap egy királyi Szigetvárosban valék, 's bár lábaim ki- mondhatlanul fájtak, elindulék még is csigázó kövezetén a' felhívó harangok vasárnapi zugására istenünk szent templomába, ott áldozó és hálaadó imát rebeg- ni szent ajkak után. — Megzendüle az ének. a' kántor mesterurai szép hangokat esalának ki az orgona érezsipjaiból 's lelkeink egygyé olvadva harmoniában szár- nyalának isten trónjához. — Elhangozván az ének a' kegyes hitszónok lassu ko- pogás utána szent emelvényen (cathedra) álla, istenes könyörgést olvasa, mi ájtatosan után buzogtuk azt. — Könyörgés után leczkét olvasa bibliából, szó- noklani kezdé, szemei szüntelen egy időbarnította papíron 's annak sárgává fa- kult betűin függvén. — A' munka tudomány-meddő, az előadás élet-mazur, esin- szegény vala. — A' nem nagy számu közönség miveletlenei áomra hajlának, né- hány miveltjeinek homlokán pedig vagy elégületlenség, vagy a' megszokás nyu- galma ülének. Hogy én miket érezék 's miket gondolék arról — a' szegénység szavára — elhallgatok. Csak azt kérdem önöktől: hogy mikor szünnek már meg grapsák molyvárak buvári lenni? meddig fogják még untatni a' közönséget illy- féle kitételekkel: „adjék az ember a' szegényeknek az ő nyomorúságaiknak eny- hitéseikre, adjék — mondom — de úgy adjék hogy maradjék is.” 'S ezek saját szavai fentisztelt tiszt. tudós tisztársuknak. Há illy beszédet várhatunk önök- től? önöktől tiszt. pap urak, kik azzal szeretik magokat 's a' népet áttatgatni, hogy nyolcz hoszszú század alatt önök voltak a' tudományok egyedüli örözöji, kik azok- kal titkos falak közt kizáró egyedúrúságot üzének: 's kiknek a' „tudós-czimre még most is olly nagy igényök van mások fölött? Hisz mi ezt elismerjük, meg- valljuk hogy önök tudósak, mert szeretjük hinni, hogy Krisztus felséges tanjának hirdetését, mire mély tudomány, belátó ész kívántatik, különben föl sem vállalták volna, nem engedtetett volna önöknek föl vállalni. És épen ezért várjuk és kíván- juk önöktől lelki szükségink 's vallásos buzgó vágyaink édesded kielégítésit. Ezt teszik is önök. De más az, mit mondani akarok. Önök magyar papok, tehát mint ollyanokhoz akarok szólni. E' század a' haladás a' javítás százada: szelleme mű- ködik bennünk magyarokban is. E' szellem ismervén nemzetünk hátramaradásit és hiányait, azokon kezdé el. Szép magyar hazánkknak legna- gyobb hátra maradása nemzeti iségünk gyér voltában 's hiányában volt. A' százados álomban szendergett nemzetiséget kelle hát bennünk fölébren- stenie 's figyelmünket legelsőben is annak ápolására 's terjesztésére kérnie föl. A' nemzetiség főeleme nemzeti anyanyelv levén, szövétnék férjfaínak annak palléro- zását 's tisztítását tevék magok elé mindenek előtt főczélul, főkötelességül. Volt ugyan nyelvünk az előtt is, de, minthogy boldog emlék. őseink holt nyelvek betű- sirjába temették éveiket, anyanyelvünk elhanyagoltatott, 's parlag maradt ter- mék nélkül. De hála istenünknek! földerülvén nemzetiségünk világa, nyelvünk miveltetett, palléroztatott, annak tanulása szükséggé vált, országosan pártolta- tott, minden magyar, még idegen ajkú polgártársink is szép magyar nyelven igyek- szenek beszélni, bájzengésű szép szavakba öntött lyrát énekel a' köznép, kezén szabatos nyelven irt naptár forog, szóval a' régít új, a' darabost sima, a' pal- lérozatlant pallérozott váltotta-föl. És önök tiszt. tudós urak! miért maradnak még is a' régi, a' darabos, a' pallérozatlan mellett? Ne mondják önök, hogy még a' nép nincs megérve a' tisztított nyelv megértésére, mert megczáfolja önöket a' tapaszt- alás: vallják meg inkább melleikre tevén fölszentelt kezeiket hogy önökben ma- gokban hijányzik akarat és buzgóság tanulására, magok nem tudnak szólni azon nyelven, mellyben korunk szelleme kívánatában szólniok kellene. Mit azonban nem akarok hinni, mert önök tudósak. A' népbe be is oltá a' tökéletesedési vágyat és képességet, az is szép és jó után sováro. Adjanak hát neki tiszt. urak éleményt, hirdessék előttök az igét szép és szabatos magyar nyelven, bizonyosan meg fog- ják érteni. Van szerencsém hallani minden pünkösztör önöktől hogy szent lélek megjelenésekor, milly szép nyelveken kezdének szólni az apostolok, 's milly ö- römmel és buzgósággal hallgatta őket a' tudatlan nép. Példát vehetnek azokról. Én részemről ohajtom, hogy szálljon önökre is a' szent lélek, 's beszéljenek tiszt- titott és szabályszerű anyanyelven! Másszor többet, most isten velünk! Ribianszky.

Amerika.

(M'Leod püre. A' tisztí ügyész beszédjének vége.) Akkor birák uraimék! a' Niagara partján 2500 főnyi angol esapat állott, hogy Navy sziget elfoglaltat- tásának az elégületlenség által vagy más lehető becsapásnak eleit vegye. E' körül- mény miatt Caroline megrohanását némelylek inkább katonai mint polgári tettnek tartják. De az ujjorki főtörvényszék a' legérettebb megfontolás után azt nem ka- tonai hanem polgári büntettnék nyilatkozattá, mellyet sem Canada, sem az egyesült statusok, hanem Ujjork helyhatósági törvényei szerint kell vizsgálni és elítélni, mint minden egyéb esetet. hol valamely polgártársunk életére törnek, vagy azt meggyilkolják. Az elkövetett bün törvényink, és nem más törvény ellen elkövetett bün. Vért ontottak földünkön, és azért mi, Ujjork status népe, va- gyunk felelősek, nem más nép. Ha a' vádlottat itt nem büntetik, akkor sehsem.

Nem Canadában. Nem az egyesült státusok törvényei szerint. Itt, egyedül itt kiált Önökhez a vérboszu az igazság lelkében, hogy a vádlottra a bűnöst vagy ártatlant kimondják. Még egyrefigyelmetem Önöket. Országunk főtörvényszéke, midőn a bírói illetőséget eldöntötte, azon nézetből indult ki, hogy Durfee egyike volt a'navy-szigeti fegyveres elgületleneknek. De ez mint Önök a tanuvallomásból meglátandják, hibás ráfogás volt, mert a' szerencsétlen ember, ki meglövetett, oly ártatlan volt mint Önök. Ot' oly jó szándok vitte a' gőzösre, mint Önöket, vagy akár mely becsületes polgártársunkat vihette volna. Az hát itt a' kérdés: ott volt é' a' vádlott a' megrohanók közt? Ezt több tanu bizonyítja, maga a' vádlott is több alkalommal kijelentette. Én meg fogom Önöknek mutatni, hogy a' vádlott legmunkás részt vett a' megrohanás létesítésében, mi végre embereket gyűjtöttis 's Buffalóba ment megtudni: vajjon meg é' a' hajó Schlosserbe? Navy szigeten ezirkálni volt. Meg fogják Önök továbbá tudni, hogy a' vádlott vérocsépes pisztolyt 's fegyvert több ízben mutogatott és dicsekedett, hogy az átkozott yankee vére. Több tanu látta hogy a' megtámadásra határozott naszádra felült, több tanu látta hogy annak viszsztatértekor abbul kiszállott. Ezen pontokat uraim! a' terhelő tanuvallomások valósítják. Most nincs egyéb hátra, mint néhány jogelvet föllátnom, miszerint Önök a' tanuvallomások érvényességét itéljék. Miután ez esetet az idegen és egyesült státusok törvényei alól kivontuk, Ujyork státus joga 's törvénye szerint kell vizsgálat alá vennünk, ez pedig éppen azon jog és törvény, mely Angliában is áll, melynek alattvalója az alperes. (Itt kifejezi az agyonütés és gyilkosság, culpa és dolus, általános gonosz indulat és különös bűn's bűnöstársak sat. feletti törvényi elveket, melyek az angol és ujangol, és minden mivel nemzet büntető törvényivel közösek.) Alkalmazzák most Önök ezen elveket a' jelen esetre. Ha a' tanuvallomás törvény körébe állítja a' vádlottat, Önöknek nincs egyéb választásuk, mint esküjük és lelkiismeretük szerint hozni az ítéletet. Mielőtt azonban Önök a' bűnöst kimondanák, köv. tényeket kell napfényre állítani: 1) hogy Durfee megöletett; 2) hogy Niagaramegyében; 3) hogy pisztollyal v. más hasonló gyilkos szerrel; és 4) hogy v. a' vádlott, vagy társai által, kikkel ezéban, tettben egy kézre dolgozott, öletett meg. Ha e' tettet ő maga, vagy társaival követte el, ugy Önöknek ki kell mondani a' „bűnöst.“ Uraim! a' jelen eset főbb pontjait egyszerűen igyekeztem kifejezni, mennyiben az Önöknek értesülés és a' tanuvallomás-megvizsgálát végett szükséges és hasznos. Az Önökre bízott dolog kimondhatatlan fontossága a' vádlottra nézve, kinek élete Önök kezében van, — kimondhatatlan fontossága a' népre nézve, mert az bizta Önökre a' törvények erőben fentartását, melytől mindnyájunk élete függ. Ha az alperes büne bebizonyítottatik, és őt Önök ártatlannak találják, megfukálják a' kormány alapkövét, mivel Önök a' nép bizodalját az igazságszolgáltatásban lerontják. Honnan van az hogy fülemket annyiszor sérti a' gaztettek és vérontás beszélésének hallása? Onnan hogy az eskütszések elmulasztották a' törvényt foganatosítani. A' nép bizodalma a' rendes igazságszolgáltatás iránt meg van rendülve. Uraim! e' jelen pör hosszu, terhes és gyöttrő leend. Övezzék fel Önök magokat türelemmel, ha kedves legkisméretűk csendessége. Ezen pör szakot csinál Önök életében. Önök észébe fog ez jutni házaikban, mezőjóságaikon, járásukban 's kelésükben a' hosszu ámatlan éjeken, az utolsó komoly órában, mikor Önök előtt föllebben mult életök képe, majd ha az örökkévalóságban egy sugár villan e' földilét homályos, félig elfelejtett dolgaira, ezen pör Önök lelke előtt fog állani, mint egyike legfontosb tetteiknek, mint egyike legsúlyosb felelősségeiknek. Ha Önök félelemből, kedvezésből, vagy más akármilyen gyöngeségből — ha Önök a' törvény és tanuvallomások mellőzéséből, melynek megtartására ünnepélyes esküvel köteleztek magokat — ha Önök valamely illetlen mellék-téknél, vagy azon hatalomba markolásból, mely a' végrehajtó, nem bírói hatóságot illeti — ha Önök akármiféle okból a' törvénytől rájuk épített bizodalomnak meg nem felelnek, akkor Önök azt haláluk óráiban keservesen, de hijában, bánják meg. Uraim! még egy szóm van Önökhez, és az ez: a' pör egész folyamában, annak minden szakában lángbetűvel álljon Önök előtt ez intés: légy igazságos, és ne félj senkitől! — M' Leod pöre nyolcz napig tartott és ellene a' vád be nem bizonyítottván, az eskütszék minden haladék nélkül kimondá a' „nem bűnöst“ 's kereset alól fölmentette. — Gorgan ezr. az amerikai hatóság közbenjárulta következtibenszinte szabadon bocsátott 's így reménylhető hogy az egyesült státusok és Anglia közt az előbbi baráti viszony ismét helyreálland! —

Spanyolország.

(Quiroga y Frias halála iránt. Vélemény a' francia befolyásról.) Bayonnei telegrafi sürgöny szerint Quiroga y Frias zászlóaljvezért a' madridi haditörvényszék halála iránt ítélt; reménylik azonban, hogy a' főkormányzó szelidíteni fogja ez ítéletet, ha különösen súlyosító körülmények nem fordulának elő. — Barcelonában oct. 26-án két erősítvényt rontott le a' polgárság, a' biztossági junta és helyhatóság jelenlétében. A' nemzetőrség a' munka teljesülte után nyugotlan lépdelt el a' junta előtt, 's minden katona egyegy követ vitt kezébe az erősítvény omladékiból. — O'Connell Parisba érkezett. — Barcelonai lapok a' francia befolyásról lényegileg így nyilatkoznak: „O'Donnell táborfő felszólítása egész politikáját foglalja magában Lajos Fülöpnek, mely politika ösvényin mindenütt Alibaud féle emberekkel vagy vérpaddal találkozunk; a' spanyolországi legközelebbi események leránták Lajos Fülöp álarcát, kit a' korlátlan hatalmu fejedelmek hajhászoknak neveztek el; valamennyi nemzet átkozza és szíve mélyiből gyűlöli őt. De a' szabadság szelleme erősb a' zsarnokoknál, 's napról napra nagyobb kiterjedésre és erőre jutand. Lajos Fülöp meg fog halni, milly halállal? azt nem igen jósolhatni meg; de mivel már rég óta él, tehát nem lehet már sokáig, ez a' természet törvénye. Halála Európa alakját meg fogja változtatni, mert utódja nem bírand annyi hatalmas eszközzel a' nemzetek szabadságának elnyomására.“ —

(D. Carlos ovása a' zendülési mozgalom ellen. Elegg.) D. Carlos a' madridi legújabb események következtiben illy tartalmu ovást bocsáta közre: „Ti spa-

nyolok, kik ügyemnek hívei vagytok, halljátok nyilatkozásomat! Maroknyi dicsvágyó emberek háboru zászlaját emelék föl azon ürügy alatt, mintha a' bitortást akarnák leküzdeni; de olly név alatt tevék azt, mely saját jogaimat és hatalmamat is bitortotta. Zárjátok el fületeket ezek suttogási és ígérétei elől. Ez emberek azokat, kikkel most titeket harezba bonyolítani akarnak, korábban eszközül használták megrottásunkra's azon helyzetbe hozatásunkra, melyben jelenleg vagyunk; és most azon előbbiek megbuktatására ismét titeket szeretnének használni. Maradjatok lemondó nyugalomban. A' mi ügyünk ennél sokkal tisztább és szentebb. A' mi győzelmünk mennyekből fog leszállani, midőn órája ütend, 's ha halálos ellenségink minden érintésétől tiszták maradunk, kik egyszersmind az isten és ország ellenségei, akkor ezen óra bizonyosan ütni fog. Am hagyjátok kegyetlen üldözőinket örökünk fölött versenyezni, és maradjatok nyugalmas lemondásban királyokkal. Bourges, oct. 6-án Carlos.“ — Legújabb a' francia határszéleken spanyol fogságba kerültek: Santa Cruz marq., Corres gr., Valmediano marq., d. Larrondobuno, és néhány főrangú hölgy. — Bilbao és Vitoria városokra kemény sarezot vetett a' kormány. Quiroga y Frias halálos ítélete még nem hajtatott véghez. — Joinville hg és Izabella királyné tervezett házasságát nagy ingerültséggel fogadá a' spanyol nemzet 's inkább d. Francisco infans fiát ohajtja Izabella férjeül. —

Anglia

(A' londoni Tower egy része leégett.) London, nov. 1-sején; „A' londoni Tower nagy részét e' pillanatban lángok borítják. Kimondhatlan sajnálkozással közöljük ezt. A' jelenet borzasztó. Az egész éjszaki szárny, mely a' fegyvertárt foglalja magában, iszonyu lángtengert képez e' pillanatban. Mikép támadt a' tűz, még nem tudhatni, de mondják, hogy éji tizenegyedfélkor vevék észre a' lángokat először, azon épületben, melyek az éjszaki szárnyat képezik. Amyi legalább bizonyos, hogy az óriási épület azon részében mutatkozott az égés első jele. A' lángok igen gyorsan haladtak; husz percenél kevésb idő alatt az alsó emeletből a' legfelsőbig hatott a' tűz, 's még néhány percz múlva már a' háztetőn tört ki. A' jelenet perczről perczre borzasztóbb és nagyobb szerű lett; a' lángok, segítetve a' számos gyúlékony anyag által, olly roppant magosságra, 's olly nagy kiterjedésben emelkedtek föl, hogy pusztításukat csak a' parlamentházak égésivel hasonlíthatni öszsze, melyen kívül már század óta nem volt illy iszonyu tűz Anglia fővárosában látható. A' Trinity-square világitott nagy tért képez, míg a' láthatár, legalább egy mérföldnyi kerületben iszonyu lángtengerhez hasonlít. A' földézet részenként iszonyu ropogással zuhant le, 's kőhalommá rombolá a' diszes termeket és szobákat. Legalább tizezer ember bámulá munkátlannul e' szörnyü látványt, mert oltásról szó sem lehet, míg a' tűz azon épületrész, melyben először kiütött, egészen romhalommá nem változtatá. E' megsemmített épület hossza 200 láb, szélessége 40—50 láb. Belsőjében roppant értékű tárgyak lettek a' pusztító elem áldozatává. Reggeli 3 óra tájban annyira szűnt a' pusztítás, hogy az épület többi részét már nem félhetni, és szerencse, hogy éjszaki szél nem emelkedett, mert az bizonyosan az egész gyönyörű épületet veszélyeztette volna. Hajnal felé 90 ezer ember volt öszszegyűlve a' Tower előtti nagy téren. Legsajnosabb hogy a' roppant fegyvertár egészen porrá égett, 's egyedül puska 280 ezernél több veszett el; a' koronai drágaságokat azonban szerencsésen megmenték 's egy ember sem veszté életét. A' kárt egymillió font sterlingre becsülik vagy tizmillió pö forintra. Ez égést közönségesen nemzeti szerencsétlenségnek tartja minden angol. —

Franciaország.

(Vélemény Guizotról. Elegg.) Paris, nov. 2-án. „A' Courrier français az angol lapok kikelésire Lajos Fülöp ellen, ezt jegyzi meg: „Meggzoktuk már, hogy az angol lapok szüntelen csak Guizot dicséretét éneklik, 's ezt éppen nem is eszdáljuk. Guizotval Anglia ajándékozá meg Franciaországot, mivel Guizot Palmerston részire dolgozott, 's e' politikáját most is mindenben követi. Azonban Guizot magasztalása mellett Lajos Fülöpöt legkimételetlenebbül támadják meg, 's a' legújabb spanyol zendülést egyenesen az ő nyakába zökkenetik, holott ezért csak a' francia külministerséget kellett volna okozniok. Guizot mennybe emeltetik és a' király porig sujtatik le E' politika olly furesa, hogy indítóokát alig magyarázhatni meg, mert Guizot legalább is bűnöstársa a' királynak, 's így a' felelősséggel őt is terhelni kellene.“ — Krisztina özevgy királyné Paris elhagyni 's lakhelyül Nápolyt választani szándékozik. — Thiers szorgalommal dolgozik Napoleon történetein, 's már a' tilsiti békeig haladt. Hugo Victor rajnai utleirást készöl kiadni.“ —

Külföldi elegyér.

A' rajnai Rdek Mainzba dec. 1-jére vannak öszszehíva, hol a' költségkivetés után a' személyes jog kerül szönyegre. Feszült figyelemmel várják az új fenyítő törvény tárgyalatását. Eskütszék, nyilvánosság, szóbeli pör, ugy hiszik, egészen a' kamrák szabad nézetére lesz bíva, legalább a' közvélemény azt kívánja 's akarja. — Antigonet oct. 24-én próbálták a' potsdami kir. színházban 's benne a'nyi sok a' zene, hogy az inkább hasonlít opera mint dramához. Nemcsak játék közben szól a' zene, hanem beszéd közben is, ugy hogy az egésznek bizonyos melodramai színe van. — Ausztria Belgiummal kereskedési szerződést kötött. — Oct. 12-én ismét lyánya született a' szultánnak, neve: Nurye szultána. —

Gabonair váltó garasban, Pesten pesti, egybeült puzs. méről értve.

			Tisztalaba.	Kétszeres.	Rozs.	Arpa.	Zab.	Kukorica.
Pest	nov.	12	185—220	— 165	120—128	94—104	68—72	95—105
Komárom	oct.	16	125—130	96—108	—	60—65	46—47	68—78
Szeged	..	30	125—130	110—115	—	—	55—46	60—65
Pécs	..	25	100—110	80—85	65—75	—	62—45	75—80
Baja	..	23	104—117	82—97	—	80—52	—	36—57
Mosony	..	28	125—175	115—140	88—95	65—72	47—55	72—85
Miskolcz	..	27	130—135	114—120	90—95	62—63	41—42	63—64
Uj Beese	..	29	125—135	— 120	—	—	55—60	45—50